

bliver ikke oplyst). Saa blive de stemplede i den offentlige Bevidsthed som uhæderlige, og saa bliver det kun Aagekarle og de fletteste Personer, der indlade sig paa slige Handler. (En Stemme: Naar de saa ikke faae Laan?) Naar de Vedkommende ikke kunne faae Laan til den bundne Rente, saa er det et Held for dem selv, thi saa frelse de dog noget, hvorimod de, naar de maa give 10—12 Procent, miste Alt, hvad de have; det er Sagen. Man skal ikke faste dette Spørgsmaal hen som en naiv Tanke, thi det er Noget, hvorom de største Statsøkonomer ere uenige. At det kan lade sig gjøre, dert giver det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) mig Ret; men saa skulde naturligvis Bevillingsetten opheves. Jeg skal imidlertid ikke gaa dybere ind paa denne Materie; jeg er enig i, at Bevillingerne ikke bør betales, og jeg kunde gaa videre og sige, at indtil 5 % skal der ikke søges Bevilling; da Folk ikke skulle have den Ueilighed; men jeg kunde fristes til at sige, at til en høiere Procent maa Pengelaan ikke gives. Jeg vil dog spørge de ærede Herrer, hvorledes de troe, at det vilde komme til at se ud, naar alle de offentlige Stiftelses Midler, Lægerspris's og Høiækommissærernes Midler, der, som de Herrer ville vide, ere meget store, for ikke at tale om Statens Midler — jeg vilde gjerne have, at det ærede Medlem for Bornholm (Kofod) vilde være lidt stille, thi han forstyrer mig — naar alle disse Midler frigives. Hvilken Følge vilde det ikke have paa den store Omfætning! Disse Midlers Anbringelse virker netop regulerende paa de private Midler. Det skal man ikke glemme; det skal man tage i Betragtning, naar man saa flot henfaster det, og det skulle især Landboerne tage i Betragtning. Jeg tror, at netop Landboforretningerne ikke ere tjente med Svindelforretninger; naar de komme ind i Svindelforretninger, er det vistnok snart forbi med dem. — Den høitærende Minister henviste gjentagne Gange til Kreditforeningerne og lod forstaa, at han vilde komme Pengemarkedet til Hjælp ved at opkjøbe Kreditforeningsobligationer. Dette er Noget, jeg selvfølgelig ikke har Noget imod (Ufbrydelse) — ja, den høitærende Minister har sagt, at det var en Vei, man kunde gaa, og jeg kan nok tænke mig, at den Tid kan komme, da det er rigtigt at kjøbe baade disse Papirer og Landmandsbantobligationer — thi disse maa absolut tages med — især naar alle disse Obligationer naae et Punkt, hvor man kan sige sig selv, at de, der skulle have Penge, ville være uheldig stillede. Men jeg skal dog ikke undlade at bemærke, at Kjøbet af disse Papirer ikke, som den høitærende Minister mente, vil komme det hele Land til Gode; thi der er mange Egne i Landet, hvor man omtrent ikke kjender Andet til Kreditforeningerne end dette, at der er Noget, som sidde meget haardt i det, og derved have været nødt til at gjøre Laan hos dem; ellers har man hjulpet sig med private Midler eller med Spare-

kasjerne. Det er nu imidlertid netop disse Folk, som ved at faae Pengene opsagte af Sparekassen pludselig blive fastede over i Kreditforeningen og derved bringes til at tabe omtrent $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ af, hvad de laane. Jeg forstaaer ikke det ærede Medlem for Aarhus Amts første Valgkreds, (Winther), naar han sagde, at jeg særlig vilde tage mig af de Velstaaende. Dette er ikke Tilfældet. Jeg betonedede udtrykkelig, at det er til Held for et Land, at der er en velstaaende Klasse, eller lad mig hellere bruge det Udtryk: en Mellemklasse, thi de, der søge Sparekassen, høre netop til Mellemklassen og ere ikke Herremænd. Den besiddelsesløse Del af Folket faar vel Laan hos Sparekasserne, men kun mod Kaution; om dem er der her ikke Tale direkte, men kun indirekte. Det er altsaa ikke de mest Velstaaende, der søge Laan mod Pant hos Sparekasserne, men den Klasse, der kommer derefter, og jeg kan da ikke se andet end, at det nok kunde være et Statsformaal at søge for, at ikke denne Mellemklasse skal tilfætte $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ af sin Formue; thi dette kan ikke være gavnligt for dem, der staa længere nede, men kun til Skade. Altsaa, jeg har ligesom det ærede Medlem megen Interesse for de lavere Klasser, og dette vil det ærede Medlem vide af Forslag, jeg tidligere har været med til at stille. At det ikke skulde være et Statsformaal i bevægede Tider, ja til enhver Tid, at holde Mellemklassen oppe, forstaaer jeg ikke; thi det er dog en Ulykke for et Land at tabe sin Mellemklasse, og man skulde derfor ikke ved Rentefrihed og Sammenlægning af Jord søge at skaffe sig af med den. Hvorfor har man i det Hele saa travlt med at faae den bort, og hvorfor vil man saa gjerne af med det sidste Baand, den holder den oppe (Winther: Det kan da ikke gjælde mig) — nei, jeg har for længe siden vendt mig bort fra, hvad det ærede Medlem talte om. Altsaa jeg kan ikke forstaa, at den høitærende Minister, som netop i Følge sin Stilling og Erfaring, skulde man tro, var sat som Værn for de Interesser, hvorom der her er Tale, modsætter sig den Hjælp, der ved den omhandlede Foranstaltning direkte vilde tilflyde Mellemklassen og indirekte de lavere Klasser, i det ellers mange Kapitaler ville blive opsagte, og større Uro derved blive bragt ind i Sparekasserne. Jeg kan saa meget mindre forstaa den høitærende Minister, som man netop gennem denne Hjælp vilde gavne, hvad han talte om, nemlig Industri og Handel. I Øvrigt er der jo her ikke blot Tale om Landeieendomme, men ogsaa om Kjøbstadeieendomme, altsaa faste Eiendomme i det Hele. Som sagt, holdes den besiddende Mellemklasse oppe, saa tror jeg nok, at Industri og Handel ville staa sig nok saa godt derved som ved nogen som helst anden Hjælp. — Jeg skal hermed slutte, i det jeg paany vil bede de Herrere vel at overveie dette, inden de altsaa raskt faste dette ud: Bort med ethvert Baand i denne Henseende; men